

 СЕВЕРО-ЕВРОПЕЙСКИЙ ГАЗОПРОВОД (СЕГ)

 THE NORTH-EUROPEAN GAZ PIPELINE (NEGP)

 NORDEUROPAEISCHE GASPIPELINE (NEGP)

Nej till rysk-tysk naturgasledning på Östersjöns botten

2006-08-16

Innehåll.

Bakgrund.

Några identifierade problem.

Debatten hittills – internationellt och i Sverige.

Kan Sverige påverka? Det internationella och nationella rättsläget.

- Grenledning till Sverige
- Kompressorstation utanför Gotland
- Den stora gasledningen

Ekonomi

Sammanfattning av folkpartiet liberalernas svenska förhandlingsmål, mm.

Bakgrund.

Den planerade gasledningen — ”The North-European gas pipeline” (NEGP) — skall gå från Viborg, genom finska Viken, öster om Gotland, öster om Bornholm och landa i Greifswald i Tyskland. Projektet har en investeringsfas, som är tänkt att vara slut 2010, och därefter börjar en driftfas om ca 30 år. Tanken är att bygga två parallella ledningar, men inte nödvändigtvis samtidigt. Ledningen blir ca 120 mil lång och varje rörledning har en diameter på 1,2 m. Efter det att gasledningen har tjänat ut är den tänkt att lämnas på botten.

Förutom gasledningen planeras en 70 m hög kompressorstation utanför Gotska Sandön. Som jämförelse kan nämnas att Stockholms Stadshus utsiktsbalkong ligger 76 m över marken.

Enligt Financial Times (10 december 2005) är totala investeringskostnaden beräknad till 5,7 mdr euro (ca 52 mdr kr). Uppgift om driftskostnad och intäktskalkyl saknas.

Några identifierade problem.

Gasledningen kan skadas av fartyg som ankrar oförsiktigt, minor och trålning. Gasledningen skall bl. a därför omgärdas av en säkerhetszon om 200 m på vardera sidan, dvs. det blir en drygt 400 m bred korridor, med gasledningen i mitten. Fiske är sannolikt inte tillåtet inom 400 meterszonen. Hur denna säkerhetszon i praktiken skall hävdas — och av vem — mot intrång är oklart.

Kompressorstationen kan påseglas men även utsättas för terroristangrepp. Även den skall omges av en säkerhetszon, dvs. en cirkel med 500 m radie. För att hävda också denna skyddszon krävs någon slags bevakning.

Kvarliggande minor och odetonerad ammunition på botten är ett stort och mycket svårbedömt, hinder. I delar av Östersjön genom vilka gasledningen är tänkt att gå finns sålunda gott om minor från världskrigen, främst i Finska viken och södra Östersjön öster om Bornholm. I hela Östersjön beräknas ca 100 000 minor finnas kvar. De kan alltjämt utlösas och är därmed farliga. Det finns även områden där militär efter kriget dumpat odetonerad ammunition och kemiska stridsmedel (bl. a senapsgas), t ex öster om Bornholm.

En erfarenhet från byggande av gasledningen från Danmark till Sverige 1984 var att arbetet måste stoppas och minröjning genomföras. Ett mudderverk sprängdes f.ö. i Rigabukten så sent som 2006 av odetonerad ammunition.

Bedömningen att minor och ammunition är ett problem gäller både investeringsfasen och driftfasen. Nya minfynd görs hela tiden i Östersjön.

En möjlighet är att spränga minorna som påträffas vid byggandet. Alternativet är att försöka bärga påträffade minor. Även om det alls skulle gå att genomföra med acceptabel säkerhet för alla inblandade blir förfarandet i alla händelser dyrare för konsortiet och tar längre tid.

Under den 30-åriga driftfasen måste ägarna kontinuerligt göra undersökningar som säkerställer att gasledningen inte sprängs av minor som rör sig på botten t ex på grund av strömmar, trålning och fartygsrörelser. Sådana kontinuerliga undersökningar kan kräva betydande resurser och är av naturliga skäl svårbedömda. Såvitt bekant är de här kostnaderna inte inkluderade i kalkylerna för gasledningen.

Giftigt bottensediment med tungmetaller.

Under konstruktionsfasen — bl. a på grund av nödvändig muddring och minröjning — rörs giftigt bottensediment upp. Omröringen sprider bl. a fosfor, vilket ökar risken för algbloomning, och tungmetaller som kadmium, arsenik, koppar och bly samt organiska gifter.

Konsekvenserna för bl. a miljön och fisket av större och mindre läckor av naturgas just i Östersjön är oklar.

Debatten hittills.

Internationellt.

Debatten kring gasledningen har främst rört *Rysslands utrikespolitiska mål* att gasledningen inte skall gå genom Baltikum och Polen. Detta har väckt stark irritation och oro i dessa länder. Att Ryssland och Tyskland explicit eftersträvat att gå förbi och fatta beslut över huvudet på dessa länder väcker till liv historiska övergrepp. Det måste också sägas vara politiskt okänsligt och illavarslande att år 2006 under rubriken "Importance" (Betydelse) på webbplatsen framställa det som en fördel att "avoiding transit states along its route" och att "The NEGP will bypass transit states reducing sovereign risks and costs of Russian gas delivery and enhancing reliability of export supplies." (<http://www.negp.info/>). I vilket fall som helst har Sverige ingen anledning att stödja Rysslands utrikespolitiska önskan att kringgå dessa länder.

Gasledningen har även blivit ett inslag i den livliga och viktiga debatten om *Europas framtida energiförsörjning*, och i det sammanhanget kan ledningen ses som en näringspolitisk fråga.

En tredje debatt berör *korruption*. Det faktum att Tysklands f. förbundskansler Gerhard Schröder inte bara allmänt politiskt stödde projektet under sin tid som tysk förbundskansler, utan dessutom så sent som veckan före det val som ledde till hans fall, lät den tyska regeringen bevilja en kreditgaranti på 1 mdr € till konsortiet stinker eftersom Schröder en mycket kort tid efter sin avgång gått in som styrelseordförande i konsortiet, och med ett fett arvode. Detta har lett till hård kritik – nationellt och internationellt — av Schröders sammanblandning av sina olika roller (se t ex Financial Times ledare "When gas stinks" den 4 april 2006.)

Hittills har dock gasledningen inte analyserats och debatterats ur *miljösynpunkt eller svensk utrikespolitisk och ekonomisk synpunkt*, t ex fiske, turism, försvar och kustbevakning, etc.

Svensk debatt.

I en DN-debattartikel 31/7 varnade f ambassadören Krister Wahlbäck insiktsfullt för gasledningen och för att Sverige lägger sig platt för stormakterna Ryssland och Tyskland. Däremot är hans kritik att svenska politiker inte skulle ha intresserat sig för frågan helt felaktig när det gäller folkpartiet liberalerna.

Partiledaren Lars Leijonborg lyfte frågan i utrikesnämnden den 24 maj 2006. I EU-nämndens (TV-sända) utfrågningar den 21 mars och 13 juni 2006 reste jag själv frågan med statsminister Göran Persson. Även fp:s miljötalesman, riksdagsman Sverker Thorén, har vid flera tillfällen rest frågan, bl. a i en skiftlig fråga (2005/06:1710) om Sveriges ståndpunkt beträffande gasledningen (se <http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=67&dtyp=f&rm=2005/06&nr=1710>).

Icke desto mindre har Krister Wahlbäck helt rätt i att det är synnerligen märkligt att frågan om denna 50+ mdr kr investering i en gasledning på Sveriges tröskel inte väcker någon egentlig uppmärksamhet eller debatt i det annars, trodde man, så miljömedvetna, Sverige.

I EU-nämnden var Carl B Hamiltons fråga och statsminister Göran Perssons svar (kursivering tillagd):

Hamilton. ”En stor fråga i EU:s energipolitiska relationer framför allt med Ryssland ... och en stor delfråga i vår del av världen, är förslaget och de långtgående planerna på att bygga en naturgasledning från Ryssland, Viborg, under Östersjön, på Östersjöns botten, genom svensk ekonomisk zon mellan Gotland och Estland ned till Greifswald i Tyskland.

Var står Sverige i den frågan? Det är en otroligt central fråga för Östersjöområdet. Estland, Lettland, Litauen och Polen har tagit tydlig ställning emot och vill att ledningen ska gå på land, delvis genom deras länder, Tyskland och Ryssland är för, men var står Sverige?

Regeringen kan inte ta till vara Sveriges egenintressen genom att vara oklar, genom att inte kunna bereda frågan och inte komma till skott. Hugar Sverige för Tyskland och Ryssland? Var står Sverige? Vad svarar statsministern på frågan vilken Sveriges position är i frågan om gasledningen? Folkpartiet är för sin del djupt skeptiskt av miljöskäl och utrikes- och säkerhetspolitiska skäl.”

Göran Persson: ”Först gasledningen. Jag har svarat på den här frågan i en riksdagsdebatt, tror jag, med Hamilton nyligen [dvs. EU-nämnden den 21 mars 2006]. Vi har ett regelverk för hur detta prövas. Det regelverket ska följas. Vi har ansvariga svenska myndigheter som gör det. För att det ska vara möjligt krävs transparens, tillgång till alla fakta, alla uppgifter om projektet. Vi har inte sett allting än. *Det finns säkert betydande miljörisker med detta projekt, och de måste naturligtvis vägas in i prövningen.* Samtidigt finns det andra gamla konflikter omkring transitering av gas mellan Ryssland och dess grannar som Ryssland och Tyskland har vägt in när de valde att dra ledningen via Östersjön. Ryssland och Tyskland är inte de enda länderna, i det här sammanhanget, som är för gasledningen i nuvarande sträckning. Jag tror också att Belgien och Holland står på den sidan. Det illustrerar ju bara beroendet av gas, beroendet av rysk gas.

Ledningen och dess sträckning ska hanteras enligt gällande regelverk. Ska vi använda denna ledning eller inte? För svensk del kommer vår politik att vara att vi ska utveckla inhemsk energi. Att i det läget storskaligt introducera rysk gas skulle vara att sätta en effektiv broms på den bioenergi som vi ser att vi kan utveckla inte minst i östra och södra Sverige. *Jag ser därför ingen som helst anledning för Sverige att signalera att vi ska använda ledningen.* Däremot finns det ett internationellt regelverk för hur sådana ledningar ska byggas, och det ska följas. Det ska vi naturligtvis bevaka. Om sedan Europa behöver ha rysk säker gasleverans och tror att detta är det bästa sättet att uppfylla det på får naturligtvis också ledningen byggas, om det då inte strider mot den prövning som vi gör. *Men jag ser betydande problem med dem [ledningen?]. Det har jag aldrig dolt. Jag har heller aldrig dolt att jag inte vill introducera rysk gas i det svenska energisystemet.”*

Kan Sverige påverka? Det internationella och nationella rättsläget.

Det finns en rad konventioner och även EU-direktiv som är relevanta som grund för svenskt agerande.

Reglerna är olika beroende på om det gäller gasledningen eller kompressorstationen, och de är också delvis olika beroende på om det rör svenskt territorium, svensk ekonomisk zon eller den svenska kontinentalsockeln.

Grenledning till Sverige.

Till att börja med kan man konstatera att en grenledning från den rysk-tyska ledningen till svenska fastlandet skulle gå på svenskt territorium. Då krävs tillstånd enligt naturgaslagen (2000:599). Ett sådant tillstånd prövas av regeringen efter det att frågan beretts av bl. a Energimyndigheten. En samhällelig bedömning, inklusive miljöprövning, görs av projektet när en ansökan finns. Det finns utrymme även för energipolitiska och utrikespolitiska hänsyn.

Slutsats: Den svenska regeringen bestämmer om en sådan grenledning skall tillåtas. Det finns idag, och mycket sannolikt även i den tillträdande riksdagen, en stabil majoritet emot en sådan grenledning.

Kompressorstation utanför Gotland.

FN:s havsrättskonvention, som ratificerats av bl. a Sverige och Ryssland, ger kuststaterna exklusiv rätt att bemyndiga och reglera uppförandet, driften och användningen av anläggningar och konstruktioner. Konventionens artikel 60, pkt 1, är sannolikt tillämplig på kompressorstationen.

Lagen om Sveriges ekonomiska zon (1992:1140).

För kompressorstationen bedömer jurister att tillstånd krävs enligt denna lag. Vid den prövningen skall viktiga delar av miljöbalken beaktas, bl. a allmänna hänsynsregler, exempelvis i fråga om försiktighets- och lokaliseringsprincipen. Det krävs också en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Om tillstånd ges kan regeringen föreskriva villkor. Det gäller villkor för att skydda allmänna intressen och enskilda rätt (människors hälsa, miljön, god hushållning med mark och vatten exempelvis). Om kompressorstationen fått tillstånd enligt den här lagen skall svenska lagar tillämpas som om kompressorstationen står på svenskt territorium (Gotland). Sverige får bl. a ett tillsynsansvar.

Beträffande miljökonsekvensbedömningen finns även den s.k. *Esbokonventionen*, ett EU-direktiv (85/337EEG), samt ett *politiskt bindande toppmötesbeslut från juni 2006* om miljöprövning av stora infrastrukturprojekt i EU. Alla dessa överenskommelser stadgar krav på miljökonsekvensbedömning i gränsöverskridande sammanhang. Konsortiet skall informera alla berörda länder om projektet.

För svensk del innebär regelverket att redan innan konsortiet lämnar in en tillståndsansökan skall det samråda särskilt med berörda länsstyrelser, kommuner (Gotland i detta fall) och relevanta svenska myndigheter, men också mera brett med intresserad och berörd allmänhet, och organisationer. Ansökan skall på så sätt fås att innehålla tillräckliga och relevanta uppgifter om lokalisering, omfattning, konstruktioner, bedömd miljöpåverkan, etc.

Slutsatsen är att Sverige kan stoppa det tänkta uppförandet av kompressorstationen utanför Gotland och på andra platser inom svensk ekonomisk zon.

Om Sverige säger nej till kompressortornet kan tornet eventuellt placeras på annat ställe i Östersjön än utanför Gotland. Ett annat alternativ för konsortiet kan vara att helt slopa kompressorstationen och transportera gasen med lägre tryck och genom en ledning med västenligt större diameter än planerade 1,2 m. Det blir en för konsortiet dyrare lösning.

Gasledning på den svenska kontinentalsockeln

När det gäller den planerade ledningen mellan Ryssland och Tyskland har den svenska regeringen beviljat tillstånd att utföra förundersökningar av havsbotten på kontinentalsockeln.

Vid en ansökan — om den kommer — för att få tillstånd att dra en ledning på svensk kontinentalsockel, utanför svenskt territorialvatten, ger regeringen Sveriges Geologiska Undersökningar (SGU) i uppdrag att bereda en ansökan om tillstånd att lägga ut en naturgasledning. Det sker enligt 15 a § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, som har följande lydelse:

”För utläggande av undervattenskablar och rörledningar på kontinentalsockeln utanför territorialgränsen krävs tillstånd av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Ett tillstånd skall förenas med de villkor som behövs för att

1. möjliggöra utforskning av kontinentalsockeln och utvinning av dess naturtillgångar,
2. förhindra, begränsa och kontrollera föroreningar från rörledningar, och
3. skydda möjligheten att använda och reparera redan befintliga undervattenskablar och rörledningar.

Om tillståndet avser utläggande av rörledningar, skall i beslutet anges den sträckning av rörledningen på kontinentalsockeln som tillståndet avser. Lag (1996:522).”

Av förarbetena till § 15 a kontinentalsockellagen framgår att tillståndsgivning beträffande utläggande av undervattenskablar och rörledningar på kontinentalsockeln utanför territorialgränsen måste hålla sig inom ramen för FN:s havsrättskonventions artikel 79. De enda begränsningar som får inskränka tillståndsgivningen är fastställda i havsrättskonventionen, och är de som ovan specificerats i § 15 a.

För att bedöma om några av ovan villkor är uppfyllda, och kunna påverka sträckningen av gasledningen, kan Sverige kräva relevant beslutsunderlag från konsortiet. Sverige kan luta sig mot Helsingforskonventionen i vilken alla Östersjöns kustländer åtagit sig att eliminera och hindra föroreningar i Östersjön och dessutom söka återställa dess ekologiska balans. Eftersom inte minst detonerade minor och dumpad ammunition, samt av bl. a muddring upprivet bottensediment har negativa miljöeffekter har Helsingforskonventionen stor betydelse för bedömningen av miljöriskerna med gasledningen.

Även den s.k. Esbokonventionen är relevant i sammanhanget. Den ålägger alla Östersjöns kuststater att hålla andra länder informerade om ett projekt som detta med gränsöverskridande miljöeffekter och ger bl. a Sverige i praktiken — för att alls kunna tillämpa Esbokonventionen — rätt att kräva en gränsöverskridande miljökonsekvensbeskrivning av konsortiet. Konventionen ger även rätt till deltagande av kustländernas myndigheter att delta i samrådsprocesser med konsortiet och andra kuststater.

Slutsatsen är att det är juridisk komplicerat att avgöra om Sverige enbart enligt kontinentalsockellagen skulle kunna neka konsortiet rätten att lägga ut en naturgasledning på den svenska kontinentalsockeln. Sverige och andra kuststater har rätt till både ett brett samråd i miljöfrågorna och att av konsortiet erhålla en miljökonsekvensbedömning som innehåller de aspekter, och besvarar de frågor, som Sverige betraktar som viktiga.

Ekonomi.

Det finns naturligtvis en företagsekonomisk kalkyl hos konsortiet över kostnaderna att bygga och driva gasledningen. Den är dock inte offentlig. Kostnaden för investeringen, som nämnts, är beräknad till 5,7 mdr euro (52 mdr kr). Kalkylen över driftskostnaden under de 30 åren som ledningen skall tjäna är okänd. Dessa kalkyler måste dock med nödvändighet vara osäkra och bör kräva omfattande känslighetsanalyser av inverkan av olika och ännu outhärliga faktorer.

Det finns en första osäkerhet beträffande kostnaden för att hantera miljöproblemen och ta hänsyn till den obligatoriska och nödvändiga miljökonsekvensbedömningens resultat, liksom kostnaden för den tid det tar att genomföra de sannolikt komplicerade processerna att få olika tillstånd från kuststaterna kring Östersjön för investering och drift av gasledningen.

En andra mycket genuin osäkerhet gäller svårigheten att veta omfattningen av gamla minor och dumpad ammunition, och därmed kostnaderna för att komma till rätta med dessa problem. Detta gäller både investerings- och driftsfasen.

Rimligen blir det miljöstrider och komplicerade juridiska processer i tillståndsfrågorna.

Av alla dessa skäl råder det såvitt jag kan bedöma osäkerhet om, och när, ledningen kan fungera och när intäkter skulle kunna börja komma in till ägarna. Konsortiet är under viss tidspress eftersom man lovat att gasledningen skall fungera 2010 och har ingått kontrakt om leveranser från denna tidpunkt.

Som ekonom slås jag av kalkylernas grundläggande osäkerhet jämfört med ett okomplicerat bygge av pipeline över land. Visserligen slipper konsortiet transitländernas avgifter, men den vinsten måste vara blygsam jämfört med de extra investerings- och driftskostnaderna som följer med att dra ledningen under vatten i den miljö känsliga och minerade Östersjön. Den extra kostnaden har uppskattats till minst 50 procent, eller 25-30 mdr kr, och då är i detta tal knappast inkluderat miljö-, min- och ammunitionens problemets lösning.

På konsortiets webbplats tar man för givet att det blir en grenledning till Sverige och Skandinavien ("The pipeline will have a spur to deliver gas to consumers in Sweden. The gas pipeline construction will help expand gas supplies to Scandinavian countries ..."). Detta är en verklighetsfrämmande beskrivning. Det finns ingen majoritet inom synhåll i Sveriges riksdag för grönt ljus till att bygga en grenledning för rysk naturgas till Sverige, och därmed inte heller intäkter från sådan försäljning av gas. Folkpartiet är emot grenledningen och så är det sannolikt även för andra partier. Göran Persson, exempelvis, avvisar tanken på en grenledning i ovan citat från EU-nämnden men även i EU-nämnden 21/3 2006.

Att Rysslands statsledning — som i praktiken äger beslutet på rysk sida — inte ryggat för okända och stora kostnadsstegringar, är inte otänkbara med tanke på allt högre energipriser och nymornade stormaktsambitioner. Den ryske presidenten Putin har t ex sagt att "Torpedera sådana här projekt innebär att bromsa konsolideringen av själva Europas energisäkerhet." (5/10 2005; se NEGP:s webbplats).

Märkligt är EU:s utrikeskommissionär Benita Ferrero-Waldners uttalande år 2005 om gasledningen: "Det rysk-tyska naturgasprojektet över Östersjöns botten kommer att bli ett miljömässigt säkert sätt för överföring av energi. När vi talar om att lägga ut gasledningen över Östersjöns botten bör vi inse att projektet kommer att på ett signifikant sätt säkerställa miljömässigt säkra gasleveranser till EU." (Interfax 3/10 2005; se NEGP:s webbplats).

Det vore konstigt om inte *de privata tyska intressenterna*, men även den tyska regeringen, verkligen noga synar i sömmarna gasledningskonsortiets kalkyler och begär känslighetskalkyler av kostnader, intäkter, och tidsplanen beträffande såväl investeringsfasen som driftfasen.

Det är svårt att få riktigt grepp om hur insyltad den tyska regeringen egentligen vill vara i projektet. Den tyska socialdemokratiska SDP-Die Grünen (gröna) regeringen beslutade den sista veckan före valet 2005 att bevilja konsortiet en kreditgaranti på 1 mdr euro (drygt 9 mdr kr; se Financial Times 15 april 2006). Tysklands ambassadör i Moskva var samtidigt försiktig: ”Detta är ett projekt för det privata näringslivet, och näringslivet initierar, konstruerar, och säkerställer dess funktion. Det är därför en uppgift för entreprenörer att driva på detta projekt, och det är inte en uppgift för staten.” (RBC 29/9 2005; se NEGP:s webbplats).

Sammanfattning samt folkpartiets liberalernas svenska förhandlingsmål mm.

Östersjöveckans ministrar och andra politiker får inte ducka för den mest aktuella miljö- och utrikesfrågan, nämligen frågan om en rysk-tysk naturgasledning under Östersjön. I denna fråga är man just nu är inne i ett formativt och eventuellt avgörande skede. Skall Östersjöns miljö skall försämrats eller inte?

I nästa vecka, dvs. v. 34, kommer en delegation från konsortiet (NEGP) till Sverige med chefen Matthias Warnig i spetsen för överläggningar med regeringen. Den svenska regeringen förefaller benägen att huka inför perspektivet av en utrikespolitisk konflikt med Ryssland och Tyskland, och vilja gömma sig bakom juridik och administrativa utsagor.

Men, inför nästa mandatperiod har väljarna rätt att veta en s-regerings ambition i frågan.

Fp säger nej till en grenledning till Sverige, planerna på ett kompressortorn och huvudgasledningen. Vi har tagit upp frågan vid några tillfällen i riksdagen.

Sverige kan enligt regelverket säga nej till grenledning till Sverige, och kompressortornet utanför Gotland. Om vi i Sverige står eniga, och med tydlighet och kraft hävdar bestämmelserna i de aktuella internationella konventionerna om Östersjöns miljö och att Östersjöländerna skall ta hänsyn till varandra ståndpunkter, är jag övertygad om att vi har goda chanser att stoppa utläggningen, och istället stimulera alternativet att den dras över land på andra sidan Östersjön.

Det finns goda skäl att tvivla på den ekonomiska kalkylens tillförlitlighet. Det måste vara svårt att i förväg veta vad det kostar i tid och pengar att hantera miljöproblemen och hur lång tid de komplicerade juridiska processerna tar. Samma sak gäller hanteringen av gamla minor och dumpad ammunition. Deras hantering kan komma att innebära betydande negativa kostnadsövertäckningar.

Sverige har ingen anledning att ställa upp på ryska utrikespolitiska önskemål att gå förbi Baltikum och Polen. Det är inte så en regering bör uppföra sig i det nya samarbetande Europa.

Sverige har inget intresse av att bjuda in Ryssland och Tyskland att ha anledning till en ökad militär och övervakande verksamhet i vårt närområde runt Gotland och i södra Östersjön.

Alltså:

- Sverige har inget intresse att ansluta sig till Rysslands utrikespolitiskt motiverade mål att undvika en ledning över land genom Baltikum och Polen. Tvärtom är detta för Sverige den ur alla aspekter önskvärda sträckningen.
- Sverige bör inte ge tillstånd till en grenledning till Sverige.
- Sverige bör inte ge tillstånd till uppförandet av en kompressorstation utanför Gotland, eller på annan plats inom svensk ekonomisk zon.
- Sverige bör motarbeta en naturgasledning på svensk kontinentalsockel framför allt med tanke på de stora riskerna för den miljö känsliga Östersjön.
- Det ligger inte i Sveriges intresse att Ryssland skulle få ett starkt närvarointresse av politiskt, övervakande och försvarsmässigt slag på det sätt som ofrånkomligen följer med en gasledning och byggandet av en kompressorstation.

Av

Carl B Hamilton

0708 - 345 736

carl.b.hamilton@riksdagen.se